

Protokoll for elektronisk saksbehandling i sak 17/19

Høringsuttalelse – Forslag om å utvide deltakelsen i det kvoteregulerte fisket etter kongekrabbe

20. september 2019 fikk regionrådets medlemmer utsendt e-post med utkast til høringsuttalelse i forbindelse med Nærings- og fiskeridepartementets høring av «Forslag om å utvide deltakelsen i det kvoteregulerte fisket etter kongekrabben. Høringsfrist var 25. september 2019.

Høringsuttalelsen var basert på tidligere politiske vedtak i regionrådet, og problemstillingen er godt kjent blant regionrådets medlemmer.

Frist for ordførerne å avgi stemme var 24. september 2019.

Ved fristens utløp hadde alle 8 medlemskommunene avgitt sin stemme, og uttalelsen under ble vedtatt med fem mot tre stemmer. Nærmere protokollering presenteres etter vedtaket.

Følgende ble vedtatt som høringsuttalelse i sakens anledning:

«Vest-Finnmark Regionråd er et politisk samarbeidsorgan for kommunene Alta, Hammerfest, Hasvik, Kvalsund, Loppa, Måsøy, Nordkapp og Porsanger.

I henhold til intensjonene i den nye Kommuneloven og rollefordelingen i Regionreformen, har Vest-Finnmark Regionråd et sterkt fokus på å bidra til samfunns- og næringsutviklingen i vår region. I dette ligger det også å være en tydelig stemme for vår del av fylket, spesielt i de saker der det eksisterer regionale forskjeller og interesser. Dette er i aller høyeste grad tilfelle når det kommer til deltakeradgangen i det kvoteregulerte fisket etter kongekrabbe i Finnmark.

Vest-Finnmark Regionråd har i sak 17/19 vedtatt følgende høringsuttalelse til Nærings- og fiskeridepartementets høring av «Forslag om å utvide deltakelsen i det kvoteregulerte fisket etter kongekrabbe», med fem mot tre stemmer;

Vest-Finnmark Regionråd ønsker å opprettholde tidligere vedtak i høringsuttalelser avgitt i perioden 2016-2018, om at man anbefaler at fartøy fra hele Vest-Finnmark får adgang til å delta i fisket i det kvoteregulerte området. Dette er i tråd med Alternativ 1 i Nærings- og fiskeridepartementets forslag om å utvide deltakelsen i det kvoteregulerte fisket etter kongekrabbe, og dette alternativet støttes dermed.

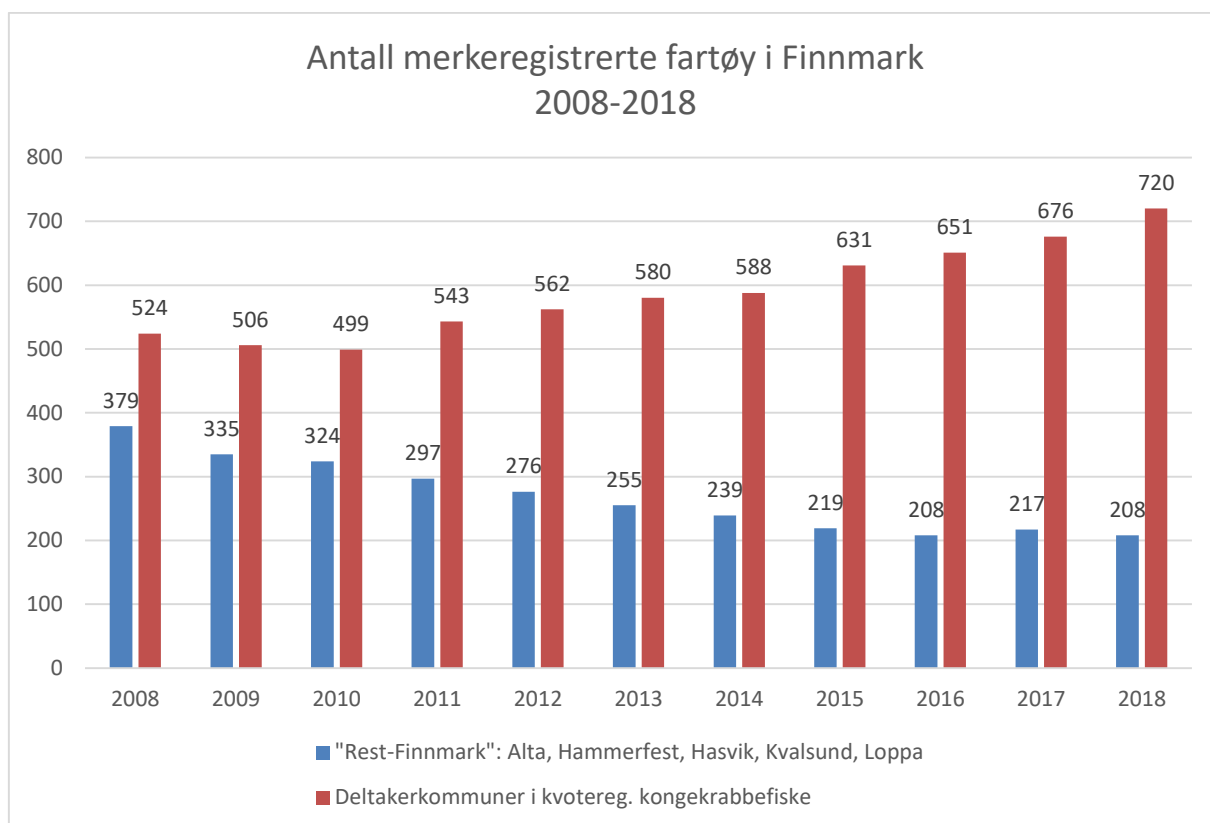
Prinsippet om at de som fikk sitt opprinnelige fiske ødelagt av kongekrabbens inntreden er de som skal ha størst rett til å høste av den, synes å være utvannet i dagens forvaltning. I dag er det hovedsakelig bostedsadresse og oppfyllelse av kvalifiseringskravet om inntekter fra annet fiske som kvalifiserer til kongekrabbekvote for nye kvotehavere. Fiskerne i Vest-Finnmark som drifter vest for 62 grader øst, rapporterer om en økende problematikk tilknyttet krabbe på redskaper (hovedsakelig garn og line, men også på andre redskaper), samt en økende problematikk knyttet til brukskollisjoner mellom tradisjonelle redskaper og krabbeteiner ved utøvelse av det ordinære fisket. Fiskerne i Vest-Finnmark skulle således fullt ut tilfredsstillende fiskerimyndighetenes krav for deltakelse, slik det opprinnelig var ment.

Kongekrabbefisket er i tillegg vedtatt å skulle være et supplement til det ordinære fisket, og ikke et hovedfiskeri. Det kan stilles spørsmål om dette er tilfelle ved absolutt alle tildelinger av krabbekvoter slik forvaltningen fungerer i dag, da kongekrabbekvoten i flere tilfeller synes å utgjøre hovedfiskeriet og hovedinntekten for deltakerne i kongekrabbefisket.

Ut fra ovennevnte mener regionrådet at en utvidelse av adgangen til deltakelse i det kvoteregulerte fisket etter kongekrabbe, til også å gjelde fiskere fra de siste 5 kommunene i Vest-Finnmark, ikke vil bryte med de vedtatte prinsipper gitt den etablerte forvaltningspraksis.

Vest-Finnmark Regionråd er i tillegg av den formening at den utviklingen vi har sett i de 5 kommunene i Vest-Finnmark (ofte omtalt som «Rest-Finnmark i debatten»), som ikke har adgang til det kvoteregulerte fisket etter kongekrabbe, nå er kommet til et nivå at der det er både naturlig og nødvendig å gjøre grep. I vår høringsuttalelse til Finnmark fylkeskommunes «Sjømatstrategier for Finnmark 2019-2023» i januar 2019, pekte vi på at det er en betydelig forskjell i utviklingen i antall fartøy i merkeregisteret, fordelt på Øst- og Vest-Finnmark, og at dette fordrer grep i kongekrabbeforvaltningen. Dette ble ikke hensyntatt i den fylkeskommunale saksbehandlingen.

Som figur 1 viser har antall merkeregistrerte fartøy i de kommunene som inngår i det kvoteregulerte området for kongekrabbefisket økt med 40 % de siste 10 år (en økning på 206 fartøy), mens antall merkeregistrerte fartøy i de 5 kommunene som inngår i «Rest-Finnmark» er redusert med 45 % i samme periode (en reduksjon på 171 fartøy).

Figur 1. Kilde: Fiskeridirektoratets merkeregister

Selv om en konsekvens ofte kan forklares med et sett av sammensatte årsaker, er de aller fleste rammebetingelsene som flåteleddet opererer under like i Øst- og Vest-Finnmark. Regionrådet mener derfor at det er rimelig grunn til å tro at den viktigste faktoren for den overveldende, positive flåteutviklingen i Øst-Finnmark henger nøye sammen med adgangen til deltakelse i det kvoteregulerte krabbefisket øst for 26-graden.

Vi registrerer imidlertid at Finnmark fylkeskommune v/fylkesrådmannen skriver følgende i sitt saksfremlegg i sakens anledning:

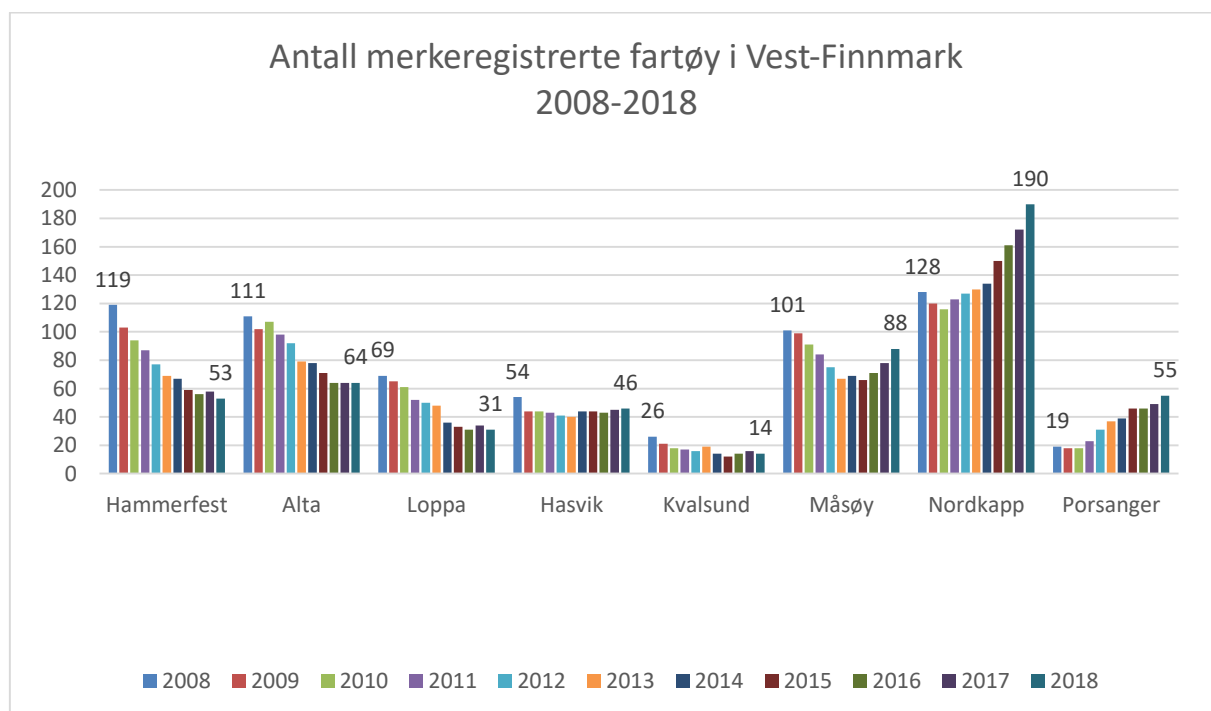
«På den ene siden har fiskere- og samfunn i Øst-Finnmark opplevd en positiv utvikling de siste årene, og mye skyldes inntekter, nyrekruttering og aktivitet som følge av tilgang på krabberettigheter. Nyrekrutteringen har bestått i unge fiskere med tilknytning til østfylket, men kongekrabbe har på mange måter også vært et insentiv for at fiskere utenfra fylket har valgt å etablere seg i Øst-Finnmark fremfor andre deler av Finnmark. I Vest-Finnmark har trenden vist en negativ utvikling med færre fiskere- og fiskefartøy. Etter fylkesrådmannens oppfatning er årsakene til nedgangen i fiskeriene i Vest-Finnmark sammensatt og ikke en direkte konsekvens av et todelt krabberegime. Både kondemneringsordningen, strukturkvoteordningen og fjerning av fylkesbindinger har eksempelvis en medvirkende årsak. For Nord-Norge generelt følger det videre at torskekvote sentraliseres rundt de viktigste fiskerikommunene i nord, mens de indre fjordkommunene er taperne.

Fylkesrådmannen viser til at en nødvendig konsekvens av at flere fartøy slippes til er at det blir flere å fordele kvotene på og et redusert inntektsgrunnlag for de som har adgang i dag. Det er

vanskelig å forutse alle konsekvensene av forslaget, men det er stor sannsynlig at det vil kunne få negative konsekvenser for fiskerne og fiskerisamfunnene i Øst-Finnmark, mens det vil ha positiv effekt for fiskere og fiskerisamfunnene i Vest-Finnmark.»

Gitt at fylkesrådmannens antakelse om at *årsakene til nedgangen i fiskeriene i Vest-Finnmark er sammensatt og ikke en direkte konsekvens av et todelt krabberegime. Både kondemneringsordningen, strukturvoteordningen og fjerning av fylkesbindinger har eksempelvis en medvirkende årsak* er riktig, skulle man kunne anta at utviklingen i de 8 medlemskommunene i Vest-Finnmark Regionråd ville vise en varierende utvikling over tid.

Figur 2 viser imidlertid med all tydelighet at de 3 kommunene der fiskerne har adgang til det kvoteregulerte kongekrabbefisket, har opplevd en betydelig og varig økning i antall fartøy. For Nordkapp og Porsanger kommune ser vi at det gjelder stort sett hele den siste 10-års perioden, mens antall fartøy i Måsøy igjen får en vekst etter at kommunens fiskere får adgang til å delta i det kvoteregulerte fisket etter kongekrabbe i 2017. Kommunene uten adgang til det kvoteregulerte kongekrabbefisket har til sammenlikning en betydelig og varig negativ utvikling i antall fiskefartøyer.¹ Dette varierer ikke over tid i den enkelte kommune, noe man antar ville være tilfelle om det var flere ulike påvirkningsfaktorer som til ulike tidspunkter virket inn på fartøyutviklingen.

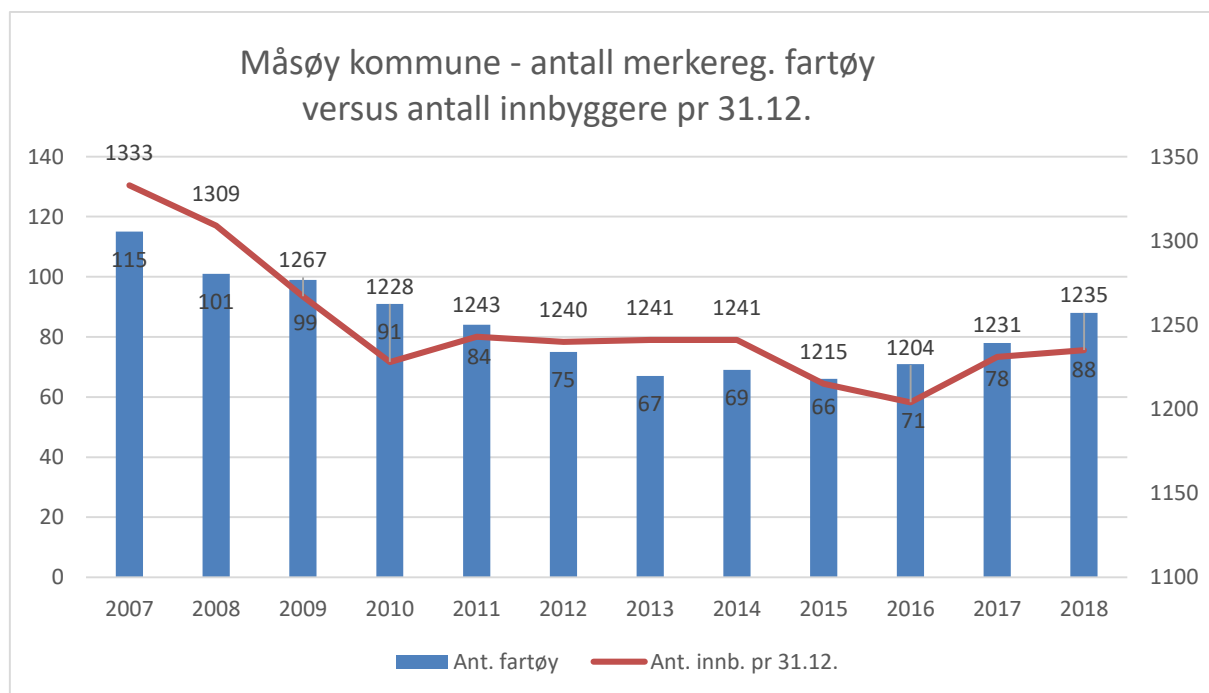
Figur 2. Kilde: Fiskeridirektoratets merkeregister

¹ Vi ser at Hasvik kommune har hatt en svakere nedgang i antall fartøy, sammenliknet med de 4 andre kommunene i «Rest-Finnmark». Dette har sin forklaring i at midlene etter frikjøpet av «Riston-kvota» (12,5 millioner kroner) har blitt benyttet til å blant annet gi lånefinansiering ved investeringer i kvotefartøy gjennom investeringsselskapet «Sørvær Kystfiskeinvest».

Figur 2 synliggjør også at fylkesrådmannens uttalelser om at «*for Nord-Norge generelt følger det videre at torsk kvotene sentraliseres rundt de viktigste fiskerikommunene i nord, mens de indre fjordkommunene er taperne*», heller ikke synes å være gyldig for utviklingen i Vest-Finnmark. Vi ser blant annet at en tradisjonelt stor og viktig fiskerikommune som Hammerfest har hatt en nedgang i antall merkeregistrerte fiskefartøy på hele 55 % de siste 10 år, mens den tradisjonelle fjordfiskekommunen Porsanger har opplevd en vekst i antall fartøy på 189 % i samme periode.

Når det gjelder fylkesrådmannens vurdering av at «*det er vanskelig å forutse alle konsekvensene av forslaget, men det er stor sannsynlig at det vil kunne få negative konsekvenser for fiskerne og fiskerisamfunnene i Øst-Finnmark, mens det vil ha positiv effekt for fiskere og fiskerisamfunnene i Vest-Finnmark*», så er Vest-Finnmark Regionråd enig i at dette kan bli en av konsekvensene.

Daværende daglig leder i det kommunale utviklingsselskapet «Måsøy i Vekst» anslo i forbindelse med tidligere saksbehandling i regionrådet at 70 % av de merkeregistrerte fartøyene som hadde meldt flytting til Øst-Finnmark, returnerte til Måsøy kommune i løpet av 2017 og 2018. De lokale observasjonene, samholdt med en utredning der man benyttet adressesporing, viste at veksten i antall fartøy i merkeregisteret, antall fiskere i fiskermanntallet og den generelle befolkningsveksten fra 2017 og fremover, i betydelig grad kunne tilskrives at fiskere som hadde flyttet med sine familier og fartøy til det kvoteregulert området for kongekrabbefisket, valgte å flytte tilbake til hjemkommunen Måsøy når kommunens fiskere ble tildelt deltakeradgang. Dette har bidratt til ny optimisme og avledede virksomheter, noe som igjen gir en selvforsterkende effekt. I fiskerikommuner er det ofte en sammenheng mellom utviklingen i antall innbyggere og utviklingen i antall fiskefartøy. Dette synes også å være tilfellet for Måsøy kommune, slik vi kan se av figur 3:

Figur 3. Kilde: Fiskeridirektoratets merkeregister og SSB.no

Alle de resterende 5 kommunene i Vest-Finnmark har fiskere og fiskefartøy som har registrert flytting til det kvoteregulerte området, og disse kommunene har naturlig nok en forventning om at en utvidelse av deltakelsen i det kvoteregulerte fisket etter kongekrabbe skal bidra til at disse flytter tilbake til sine opprinnelige hjemkommuner. At dette i så fall får negative konsekvenser for kommunene i Øst-Finnmark, vil være en naturlig følge av dette.

Beregningene regjeringen presenterer viser at antall fartøy i de 5 kommunene i Vest-Finnmark som potensielt kan kvalifisere seg til et fiske på kongekrabbe er 179 stk. Basert på erfaringstall fra Måsøy kommunes inntreden i det kvoteregulerte krabbefisket, fratrukk for de fartøyene i vest som allerede har kongekrabbekvote, de fartøyene som har begrenset fartøyinstruks (og dermed begrenset aksjonsradius), samt det faktum at det er lite sannsynlig at en stor andel av den minste flåten på 6-8 meter vil gå østover for å fiske kongekrabbe øst for 26-graden, viser beregninger at det reelle tallet ligger på ca. 90 fartøy.

Gitt dette, samholdt med de beregninger som Nærings- og fiskeridepartementet fremviser i sitt høringsbrev, vil ikke kvotene pr fartøy for Finnmark som helhet bli mer redusert enn det som må anses som akseptabelt for å bidra til at fartøyene i Vest-Finnmark også skal være sikret et økonomisk bærekraftig driftsgrunnlag. Spesielt sett i lys av at kongekrabbefisket skal være et tilleggsfiske, og ikke et hovedfiskeri. Vest-Finnmark Regionråd støtter derfor Nærings- og fiskeridepartementets forslag om utvidelse av deltakelsen i det kvoteregulerte fisket.»

Detaljert protokollering av stemmegivingen:

Som beskrevet tidligere er høringsuttalelsen ovenfor vedtatt med fem mot tre stemmer.

Følgende fem kommuner stemte ja til høringsuttalelsen:

Alta, Hammerfest, Hasvik, Kvalsund og Loppa

Følgende tre kommuner stemte nei til høringsuttalelsen:

Måsøy, Nordkapp og Porsanger kommune

De tre kommunene har gjort avgitt følgende uttalelser i sakens anledning:

Nordkapp kommune

Mottatt på e-post fra ordfører Kristina Hansen den 24. september 2019:

«Jeg stemmer imot uttalelsen. Nordkapp kommune opprettholder sin posisjon fra forrige høringsrunde.»

Måsøy kommune

Mottatt på e-post fra formannskapssekretæren den 24. september 2019:

MÅSØY KOMMUNE

Formannskapskontoret

Havøysund, 24.09.2019

Vest-Finnmark Regionråd
v/ Bente Olsen Husby

E-post: bente.olsen.husby@hammerfest.kommune.no

vår ref. 16/169/3778	arkivkode /U40/	deres ref.
saksbehandler RAD/FSK/LIS	direkte telefon/telefaks 47607845/784 24 001	e-postadresse lis@masoy.kommune.no

MELDING OM VEDTAK

Formannskapet behandlet i møte 24.09.2019:

Sak 39/19 - FORSLAG OM Å UTVIDE DELTAKELSEN I DET KVOTEREGULERTE FISKET ETTER KONGEKRABBE I ØST-FINN.

Formannskapets vedtak:

1. Formannskapet i Måsøy kommune tar saken til etterretning.
2. Formannskapet i Måsøy kommune vedtar følgende uttalelse til høringen.

Med bakgrunn i saksopplysningene er Formannskapet ikke i tvil om at en eventuell økning av adgang til det kvoteregulerte fisket etter kongekrabbe øst for 26 graden vil ha negativ innvirkning på inntjeningen til den enkelte fisker, samt at dette også får følger for de berørte lokalsamfunn. Hvilken innvirkning/konsekvens forslagene i høringen får for de berørte lokalsamfunn er ikke utredet i høringen. I Måsøy kommune har vi fiskere som har investert tungt i oppgraderinger av eksisterende fiskefartøy, samt at det er levert flere nybygg med adgangsrettigheter til kongekrabbefisket, til kommunen bare i 2019. Disse investeringene er gjennomført dels med bakgrunn i at man har kongekrabbevoten som med-finansieringskilde.

Åpner man for flere adganger til dette fisket uten å tilføre større områder for biomasseuttak, slik at størrelsen på kvotene kan være på eksisterende nivå eller høyere, vil dette påvirke inntjeningen til den enkelte fisker. Konsekvensen av slikt scenario er at de investeringer som er gjort i forhold til fiskeflåten, blant annet i Måsøy kommune, mister en betydelig finansieringskilde, med den konsekvens at investeringene kan virke ulønnsomme.

Formannskapet er av den oppfatning at det for tidlig å øke antall kommuner med adgangstillatelse. Dette med bakgrunn i at det totale kvotegrunnlaget er for lite, samt at adgangen til det enkelte fartøys deltagelse er lite regulert, j.fr. Hovedvilkårene for adgang til fiskeriet. Uten en ytterligere regulering av vilkårene kan man få en eksplosiv økning av antall kvoteberettigede, og dermed reduseres evnen til å betjene sine forpliktelser hos de eksisterende fiskerne, dramatisk.

Vedtatt mot 1 stemme

Måsøy kommune Torget 1 9690 HAVØYSUND	Telefon sentralbord: 78 42 40 00 Telefaks sentralbord: 78 42 40 01 E-post: postmottak@masoy.kommune.no	Bankgiro 4955.05.00050 Org. nr. 941 087 957
---	---	--

Porsanger kommune

Mottatt på e-post fra ordfører Aina Borch den 23. september 2019:

«Porsanger kommune kan ikke støtte uttalelsen. Kommunestyret har gjort følgende vedtak, og jeg ber om at dette følger protokollen:

Under den rødgrønne regjeringen slo man fast prinsippet om en todelt forvaltning for kongekrabben, ved at man skulle stoppe videre spredning av kongekrabben vest for Nordkapp og at kongekrabben skulle forvaltes som en ressurs øst for Nordkapp. Dette veivalget baserte seg på Norges internasjonale forpliktelser til å utrydde introduserte arter veid opp mot at kongekrabben allerede var blitt en viktig ressurs for fiskere, industri og lokalsamfunn i Øst-Finnmark.

Det kommersielle fisket ble basert på at de som har den største ulempen med kongekrabben har førsterett til å utnytte den som ressurs. Det vil i praksis si at fiskerne med de minste fartøyene bosatt i Øst-Finnmark, Porsanger og Nordkapp har tilgang til krabbekvoter. I ettertid har også fiskerne fra Måsøy blitt innlemmet i det kvotebelagte fisket etter kongekrabbe.

Selv om det har skjedd endringer i kvotefastsettelse og regelverk underveis, har også dagens regjering holdt fast ved hovedprinsippene i kongekrabbeforvaltningen. Stortinget behandlet så seint som for to år siden en omfattende evaluering av kongekrabbepolitikken der man på nytt stadfestet prinsippene om todelt forvaltning og at de som har de største ulempene med krabben også skal ha førsteretten til å fiske. Stortingsbehandlingen i 2017 var gjenstand for en omfattende politisk debatt, og derfor er det svært overraskende at regjeringen sender ut forslag til omfattende endringer i forvaltningen etter kun kort tid, og uten at det foreligger nye momenter på bordet.

Nærings- og fiskeridepartementet foreslår i sitt høringsbrev datert 9. juli 2019 at også fartøy fra alle kommunene i Vest-Finnmark som ellers oppfyller vilkårene skal få delta i det kommersielle krabbefiske øst for 26 grader øst (Nordkapp). Dette vil ifølge departementet innebære at 179 fartøy skal inkluderes i det kommersielle fisket i øst, og innebære en inntektsnedgang på 18 prosent for de som i dag er inne i dette fisket.

Departementet peker også selv på at forslaget vil endre på de hovedprinsippene Stortinget har lagt for kongekrabbeforvaltningen, og at de som har størst ulemper skal ha førsteretten til å fiske. Videre peker departementet på at forslaget vil øke kontrollutfordringene for Fiskeridirektoratet og Kystvakten, og at økt deltakelse vil kunne føre til et hardere press på å beskatningen av bestanden.

Den eneste begrunnelsen departementet har for å foreslå endringer er «at lønnsomheten i dette fisket er godt, og bør kunne deles på flere». Det er en sjeldent tynn begrunnelse for å foreslå så omfattende endringer. Høringsbrevet fra departementet framfører så mange gode argumenter mot forslaget at det burde være nok til å legge forslaget i en skuff.

Porsanger kommune vil benytte anledningen til å peke på følgende:

- *Porsangerfjorden har opplevd et sterkt press på uttak av kongekrabbe de senere år, uten at Porsanger kommune har hatt mulighet til å tilrettelegge infrastruktur for å håndtere antallet fiskere utenfra som har eksplodert, samt nye fiskere i egne kommuner som har tredoblet seg siden 2010. Det er sannsynlig at det vil bli et*

ytterligere press på Porsangerfjorden ved en utvidelse, noe som vil forsterke utfordringen med forvaltningen av en fjord som allerede har sterke kapasitetsbegrensninger. Med flere fiskere vil det naturlig nok også bety ytterligere redskapskonflikt i området.

- Forslaget problematiserer ikke at Troms og Finnmark er vedtatt sammenslått fra 1. januar 2020, og fremfører ingen begrunnelse for at man skal forskjellsbehandle fiskere fra vekstkommunene Alta og Hammerfest fra mer fiskeriavhengige samfunn i Nord-Troms og på Senja. Det er derfor grunn til å tro at man ved å flytte grensa også øker presset på deltakelse fra kommuner i Troms og potensielt fra andre steder langs kysten. Dersom det skjer vil lønnsomheten i kongekrabbefisket, kvalitet og eksportverdien svært raskt settes i spill.
- Ved å slippe vesentlig flere fartøy inn i fisket med redusert lønnsomhet vil det kunne utløse nye krav om økt inntektsgrense fra andre fiskerier for å kunne delta i fisket. Vi minner om at regjeringen allerede har økt inntektskravet og stengt de minste fartøyene ute fra fisket. De minste båtene er de som er minst mobile og har minst mulighet til å slippe unna kongekrabben, og reguleringsgrep som reduserer deres mulighet for deltakelse må unngås
- De distriktpolitiske konsekvensene er ikke vurdert. Kongekrabben har vært en liten, men viktig kilde til sysselsetting i fiskerisamfunnene i Øst-Finnmark. Dette er kommuner som ellers har få vekstimpulser, og som nå også utfordres av nedbyggingen av offentlig sektor som følge av fylkessammenslåingen mellom Troms og Finnmark. Kommunene i Vest-Finnmark har et større tilfang av arbeidsplasser blant annet med bakgrunn i utbyggingen knyttet til petroleum i Hammerfest.
- Kongekrabbepolitikken har stor betydning for sjøsamiske lokalsamfunn, noe som ikke er omtalt i høringsbrevet. Vi forventer forøvrig at Sametinget konsulteres om forslaget.

Porsanger kommune går derfor mot begge alternativer i høringsforslaget, og anbefaler at departementet ikke går videre med det.»